

PUUSTA PITKÄLLE

ASUNTOJA
OPISKELIJOILTA
OPISKELIJOILLE

Opiskelijoiden suunnittelemaa koteja opiskelijoille – nyt puusta

Lauri Lehtoruusu, Suomen opiskelija-asunnot ry

Puurakenteisen opiskelija-asumisen ideakilpailu järjestettiin arkkitehtikoulutusta antavissa yliopistoissa (Aalto-yliopisto, Oulun yliopisto ja Tampereen yliopisto) vuosien 2019–2020 aikana. Yliopistojen lisäksi kilpailua olivat toteuttamassa paikalliset opiskelija-asuntoyhteisöt (Helsingin seudun opiskelija-asuntosäätiö Hoas, Pohjois-Suomen opiskelija-asuntosäätiö PSOAS ja Tampereen opiskelija-asuntosäätiö TOAS) sekä Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (ARA) ja ympäristöministeriö, joka rahoitti kilpailua puurakentamisen kehittämisohjelman kautta.

Opiskelijat ovat opiskelijoiden asumisen asiantuntijoita ja kilpailuissa etsittiin uusia opiskelija-asumisen ratkaisuja. Kilpailut tähtäsivät toteutukseen ja Tampereen kilpailuvoittaja on jo rakenteilla – opiskelijoiden suunnittelemaa asuntoja opiskelijoille.

”Opiskelijoilta opiskelijoille” -lähtökohta yhdistää myös kilpailua järjestäneitä opiskelija-asuntosäätiöitä. Opiskelijat ovat olleet perustamassa vuonna 2019 juhlavuotiaan viettänyt Hoasia ja TOASia sekä vuonna 2021 50 vuotta täyttävää PSOASia. Valtion tukien avustamina opiskelijoiden alulle panemista opiskelija-asuntosäätiöistä on kehittynyt merkittäviä asuntorakennuttajia. Ideakilpailulla juhlistettiin myös ARAn ja sitä edeltäneen Aravan 70-vuotisjuhluvuotta.

Suomessa on pitkä puurakentamisen perinne, mutta puukerrostalot ovat yleistyneet vasta viime vuosina. Merkittävä osa näistä on valtion tukemaa ARA-tuotantoa. Opiskelija-asuntosektori on kunnostautunut puurakentamisessa. Lukuisia kohteita on valmiina, rakenteilla tai suunnitteilla. Samalta tehtaalta, jossa rakennetaan Tampereen opiskelijakilpailun voittajan moduuleja, on aiemmin valmistunut opiskelija-asuntoja Espooseen, Jyväskylään, Rovaniemelle ja Tampereelle. Opiskelija-asunnoilla on Suomen korkeimpien puukerrostalojen kaksoisjohto: Joensuun Ellin 14-kerroksinen Lighthouse ja Hoasin 13-kerroksinen Tuuliniitty Espoossa. Puusta on siis päästy paitsi pitkälle, myös korkeuksiin.

Opiskelija-asuminen on puurakentamisen luonteva edelläkävijä. Opiskelijat arvostavat ekologisuutta ja puurakentaminen on yksi keino, jolla opiskelija-asuntoyhteisöt voivat tarjota ympäristöystävällistä asumista. Puurakenteiset opiskelijatalot on otettu positiivisesti vastaan.

Positiivinen suhtautuminen ei rajoitu asumiseen. Kilpailu osoitti, että puurakentaminen kiinnostaa tulevia arkkitehteja. Osalle kilpailu saattoi olla ensikosketus teolliseen puurakentamiseen, toisille puun käyttö on itsestäänselvyys.

Opiskelunaikaiset kokemukset puurakentamisesta voivat heijastua myöhempään valintoihin – oli kyse puukerrostalossa asutuista opiskeluvuosista tai sellaisen suunnittelusta. Puurakentamisen osuus kerrostalorakentamisesta on vielä pieni, mutta yleistyy kokemusten karttuessa. Ideakilpailun myötä puurakentamisesta kertyy kokemusta paitsi tuleville suunnittelijoille, myös kilpailun myötä rakentuvan puukerrostalon tuleville asukkaille.

Kuva: Susanna Kekkonen

Opiskelijat ovat opiskelijoiden asumisen asiantuntijoita.

Lauri
Lehtoruusu

Linnanmaalle suunniteltiin

OPIKSELIJOIDEN PUUMAJA

Teksti: Tinja Hokkanen Kuvat: Silja Suitiala

Silja Suitiala voitti puuarkkitehtuuri-
kilpailun Oulussa. Kuva: Silja Suitiala

Oulussa kilpailutyöt suunniteltiin niin sanotulle puu-Linnanmaan alueelle. Voittaja-arkkitehtiopiskelijalle Silja Suitialalle oli tärkeää, että rakennus sulautuu jo olemassa olevien talojen joukkoon.

Oulussa suunnittelualue sijaitsee Linnanmaalla, niin sanotun puu-Linnanmaan alueella, joka on osa Oulun yliopiston puustudiokokeilua. Alue pyrkii tavoittamaan perinteisen puukaupungin olemuksen modernin suunnittelun keinoin. Oulun yliopistossa arkkitehtuuria opiskeleva **Silja Suitiala** halusi jatkaa samaa ajatusta omassa työssään.

Suitialalla oli alusta saakka selkeä visio, mitä lähteä tekemään. Erityisen tärkeää hänelle oli huomioida ympäristö ja alue, jolle rakennusta suunniteltiin.

– Halusin tehdä matalan, pienimittakaavaisen ja kapearunkoisen rakennuksen, joka soveltui olemassa olevaan rakennuskantaan.

Arkkitehtuurin opiskelija tiesi alusta asti, ettei rakennuksesta tulisi kovin korkeaa. Hän suunnittelikin nelikerroksisen, suorakaiteen muotoisen rakennuksen, joka sopii hyvin jo alueella olevien talojen joukkoon.

– Kurssitöissä lähdin yleensä hyvin voimakkaasti edistämään ensimmäistä mieleeni tullutta kirkasta ideaa. Jonkin verran suunnitelma eli kilpailun edetessä, jotta sain kaikki osaset toimimaan.

Suitiala edisti työtään miettimällä asuntojen sijaintia sekä julkisivujen ja pohjasuunnitelmien yhteensovittamista. Hän halusi suunnitella taloonsa myös kolmioita, vaikkei tehtävänannossa sitä vaadittu. Kolmiot olivat kuitenkin osa asuntosuunnittelun kurssin tehtävänantoa. Toisistaan poikkeavat tehtävänannot asettivat haasteita suunnittelutyölle. Suitialan mielestä

laadukkaaseen asumiseen liittyy kuitenkin se, että kaikille on tilaa ja jokaisella on omat makuutilat.

– Opiskelija-asunnot ovat pitkälti isoimmillaan kaksioita, mutta jos miettii, että opiskelijana on esimerkiksi vanhempi, joka asuu lapsensa kanssa, uskon, että kolmioille on tarvetta.

Kilpailun tehtävänanto ei asettanut suunnitelmille kovin tiukkoja rajoja, mutta Suitiala halusi asettaa itselleen tietyt raamit, joissa toimia. Hän halusi muun muassa lähteä tekemään rakennuksista suojaisaa sisäpihakorttelia, minkä hän huomioi rakennuksen sijoittelussa. Suitialan mukaan ideakilpailun kuvauksesta oli myös luettavissa tietyt suunnitelmille asetettuja toiveita, jotka koskivat muun muassa yhteistiloja.

Suoraviivainen ja kapea Puumaja

Suitialan suunnittelema opiskelijatalo on sivukäytävällinen asuinrakennus, jossa ensimmäisestä kerroksesta pihan tasosta löytyvät yhteistilat, joista on yhteys pihalle. Sivukäytäväratkaisuun Suitiala päätyi, koska halusi rakennuksen rungosta mahdollisimman kapean. Sivukäytävä tarkoittaa sitä, että rakennuksen kaikki asunnot sijoittuvat rungon toiseen laitaan. Se, että yhteistiloista on näkymä talon pihapiiriin, parantaa valvottavuutta ja elävöittää katutasoa.

JULKISIVU POHJOISEEN 1:200 , PIENENNÖS

JULKISIVU ETELÄÄN 1:200 , PIENENNÖS

Suitiala halusi suunnitella matalan ja kapearunkoisen rakennuksen.

Kuva: Silja Suitiala

Talossa suurin osa asunnoista sijoittui toiseen ja kolmanteen kerrokseen. Yksiöt on sijoitettu rungon keskelle ja kaksiot ja kolmiot rakennuksen päätyihin. Ylimpään kerrokseen Suitiala suunnitteli hieman erilaisia asuntoja. Niissä on muun muassa korkeampi huonekorkeus, mikä mahdollistaa parviratkaisut ja isomman asuintilan. Neljännessä kerroksessa sijaitsee myös asukkaiden yhteinen saunatila.

– Halusin sijoittaa saunatilat rakennuksen päälle, jotta maisemat ovat hieman korkeammalta ja saunatilan saa rauhoitettua omakseen.

Rakennuksen ulkoverhous on täysin puuta. Rakennus on Suitialan mukaan todella suoraviivainen, mutta vastapainoksi hän halusi tuoda julkisivuun leikkisyyttä ja vaihtelua. Leikkisyys näkyy muun muassa ikkunoiden ulkoasussa.

Suitialan suunnitteleman rakennuksen työnimeksi tuli Puumaja. Tuleva arkkitehti halusi nimeen puu-sanana, koska suunnittelualue sijaitsee puutaloalueella. Rakennuksen rappukäytävään on suunniteltu korkea aukko portaiden ympärille. Suitialan mukaan puun käyttöä asuinkerrostalojen sisätiloissa on rajoitettu, jotta paloturvallisuus voidaan taata.

– Ajatus puun käytöstä sisällä toi mieleen puumajan. Rappukäytävästä tuli ajatus, että rakennus on vähän puumajamainen.

“Usko oli koetuksella”

Suitialalle ideakilpailuun osallistuminen oli ensimmäinen asuntosuunnittelun työ. Tilanne loi haasteita, kun lyhyessä ajassa piti ottaa haltuun niin asuntosuunnittelun perusteet ja suunnitella kilpailutyö sekä kilpailun vuoksi lyödä lukkoon asioita nopeasti.

– Usko oli koetuksella usempaan kertaan, Suitiala naurahtaa.

Puurakentamisen suunnitteluun Suitiala ei kuitenkaan lähtenyt ensikertalaisena. Hän oli tehnyt kaikki aikaisemmat arkkitehtuuriin liittyvät harjoitustyöt puurakenteisena, joten puu oli hänelle luonteva valinta.

– Olen kiinnostunut puurakentamisesta, joten olisin varmaankin joka tapauksessa päätenyt puuarkkitehtuuriin ja puurunkoratkaisuihin, vaikkei kilpailun tehtävänanto olisi sitä vaatinut.

Kilpailu oli Oulun yliopistossa osa asuntosuunnittelun kurssia ja kilpailutyöt tehtiin kurssin pohjalta.

– Saimme paljon apua. Kiva, että kurssin ja kilpailun sai tehdä samassa, muuten työ olisi ollut aika iso.

Yliopisto siirtyy ja talot sen mukana

Pohjois-Suomen opiskelija-asunnot PSOAS on ollut alusta saakka mukana ideakilpailussa. Tarkoituksena on rakentaa voittajatyön idean pohjalta opiskelijatalo Ouluun. Suitiala toivoisi, että saisi olla suunnittelussa mukana jatkossakin.

Puumajan tulevaisuudesta ei ole vielä tietoa. Suunnittelualue sijaitsee yliopiston kampuksen lähetyvillä, mutta Oulussa mietitään kampuksen siirtämistä keskustan läheisyyteen, joten Puumaja-hankekin on toistaiseksi pysähdyksissä.

PSOASin toimitusjohtaja **Juha Aitamurto** kertoo, ettei suunniteltu Puumaja-hanke etene tällä hetkellä.

– Investoinnit odottavat yliopiston ja kaupungin päätöksiä keskustakampuksesta. Aikatauluista en valitettavasti osaa kertoa vielä mitään.

Kilpailu vahvasti kiinnostusta asunosuunnittelua kohtaan

Suitiala kokee saaneensa kilpailusta paljon itsevarmuutta. Hän innostui asunosuunnittelusta entistä enemmän, ja hän toivoo kehittyvänsä suunnittelijana. Arkkitehtiopiskelija haluaisi olla mukana kehittämässä asumista.

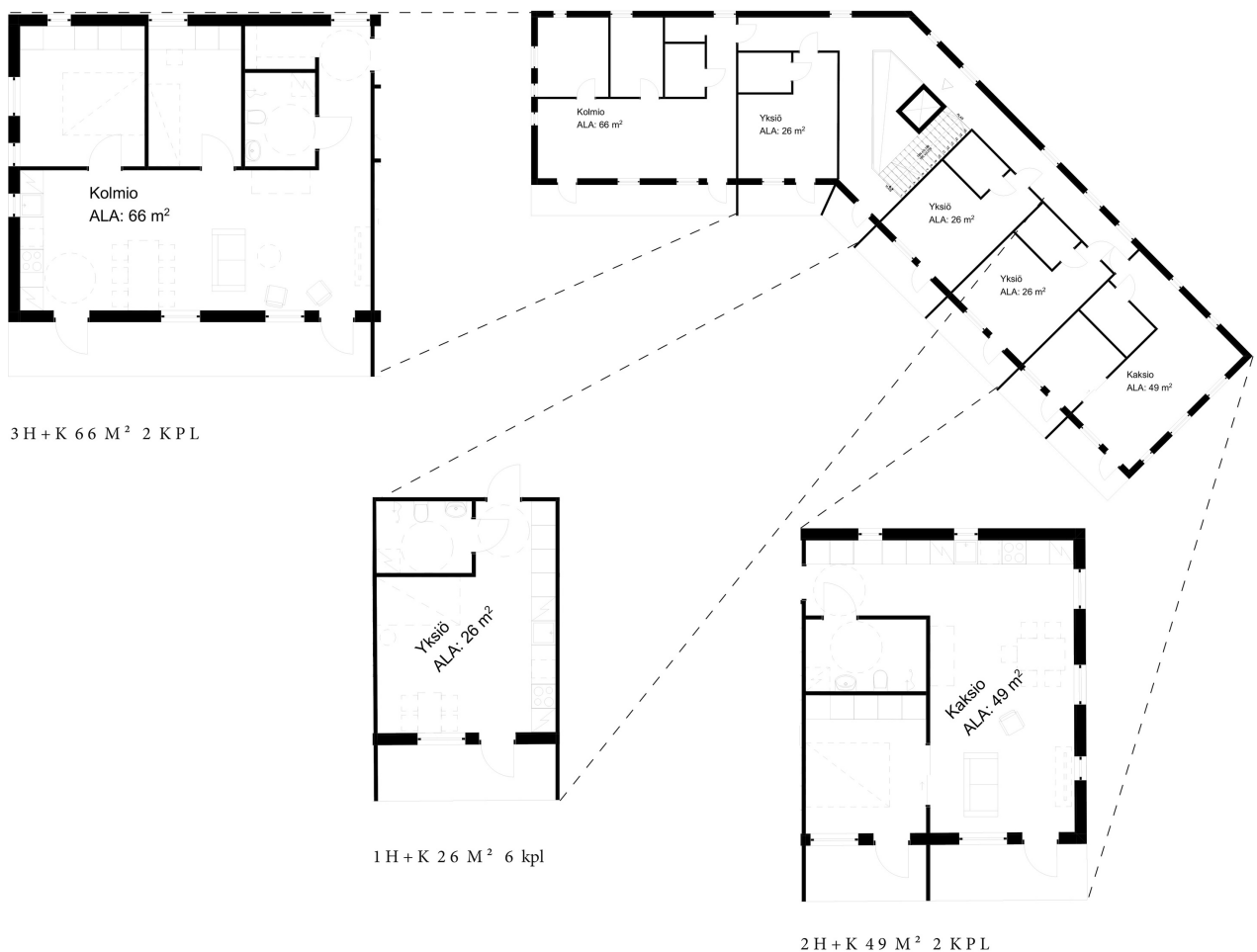
– Kun tuli semmoinen olo, että ehkä ymmärränkin asunosuunnittelusta jotakin, palo suunnitteluun vain kasvoi.

Hän yllättyi kilpailun voitosta ja muistelee sitä edelleen lämmöllä.

– Tulin todella iloiseksi voitosta, mutta koronan takia en päässyt kunnolla juhlistamaan. Välillä kun voitto tulee mieleen, saan lisäpuhtia näihin aika raskaisiin opintoihin.

Suitiala seuraa jatkuvasti alan kilpailuja, ja toivoo, että eteen sattuu juuri hänelle sopiva.

– Kilpailussa on hyvin erilainen motivaatio tehdä, ja siinä myös oppii eri tavalla kuin kurssitöitä tehdessä. Kilpailu antaa suunnittelulle vapaammat kädet, kun tilaohjelma eikä aikataulu ole niin tiukka.

Suitialan Puumajan pohjapiirustus.
Kuva: Silja Suitiala

Tampereelle kasvaa Lumipuu

Teksti: Tinja Hokkanen

Kuvat: Alekski Kraama, Eero Kuokkanen ja Jaakko Kinnunen

Tampereen yliopiston voittajatyössä korostuu yhteisöllisyys ja luonnonläheisyys kaupunkiympäristössä. Tarkoituksena oli yhdistää urbaani kaupunkielämä luonnon rauhallisuuteen.

Lumipuun havainnekuvasta näkyy, että valmis rakennus Hervannassa tulee sijaitsemaan raitiovaunukiskojen varrella. Kuva: Alekski Kraama ja Eero Kuokkanen

Tampereen yliopistossa arkkitehtuuria opiskelevat **Eero Kuokkanen** ja **Alekski Kraama** ovat suunnitelleet Hervantaan rakennettavan kahden korkean kerrostalon kokonaisuuden. Tontti sijaitsee uudella, rakentamattomalla alueella, jonka varteen tulee raitiovaunureitti. Kilpailun voittaneilla arkkitehtiopiskelijoilla oli yhtenä tavoitteena yhdistää ympäröivä luonto ja urbaanisuus, ja toisaalta tehdä mahdollisimman toteutuskelpoinen suunnitelma.

Tampereen yliopiston kilpailun ja Toasin rakennuttama opiskelijatalokokonaisuus tulee

Hervantaan vielä rakentamattomalle alueelle. Kilpailuun osallistuvat opiskelijat näkivät etukäteen alueen kaavoja ja havainnekuvia, joista kävi ilmi, millaisia rakennuksia alueelle on tulossa. Tätä noudattaen Kuokkanen ja Kraamakin lähtivät suunnittelemaan omaa työtään.

– Rakennusten oli tarkoitus olla tornimaisia, tietynlaisia merkkipaaluja päätien varrella. Samanlaisia tontteja oli ripoteltu tien varteen, ja halusimme yhdistää urbaanisuuden luontoon, Kuokkanen kertoo.

Arkkitehtiopiskelijoiden suunnitelma muuttui matkan varrella.

Kuokkanen ja Kraama aloittivat ideointinsa yhtäältä äärettömän tehokkuuden kautta ja toteutettavuutta ajatellen. Toisena lähtökohtana oli ympäristö, johon rakennuksia suunniteltiin.

– Jossain siinä urbaanisuuden ja luonnon yhdistelmän ja toteutettavuuden ja viihtyisyyden välissä kohtasimme suunnitelmamme kanssa. Annoimme sen elää omaa elämäänsä, matkan varrella suunnitelma muuttui yllättävän paljon. Se on uskomatonta, Kraama aloittaa.

– Kuinka monta eri versiota pystyy saamaan aikaan kahdessa kuukaudessa, Kuokkanen jatkaa.

Aleksi Kraama (vas.) ja Eero Kuokkanen ovat tehneet yhteistyötä ennenkin, mikä helpotti kilpailutyön suunnittelua.
Kuva: Jaakko Kinnunen

Kaksi taloa painottavat yhteisöllisyyttä

Lopputuloksessa näkyi kantavana ajatuksena se, että asunnoista ja porraskäytävistä avautuu näkymä ulos. Vaikka Kuokkanen ja Kraama eivät suunnitelleet soluasuntoja, toinen merkittävä teema oli opiskelija-asumisen yhteisöllisyys.

– Vaikkemme suunnitelleet millään tapaa kerrostalon kokoista kommuunia, ajatuksenamme oli tehdä yhteistiloja, jossa opiskelijat voivat tehdä kouluhommia ja viettää aikaa yhdessä, Kuokkanen kertoo.

Yhteisöllisyys näkyy myös rakennusten asettelussa ja siinä, millaisia tiloja rakennuksiin on suunniteltu. Tonttiaan rajaavat kaksi rakennusta luovat suojaisan ja turvallisen paikan opiskelija-asumiselle ja palveluille. Kuokkanen ja Kraama pyrkivät tekemään pihapiiristä mahdollisimman eläväisen.

Tontille on suunniteltu muun muassa pyöräpaikkoja ja puutarha sekä mahdollisuuksia niin sanotulle urbaanille viljelylle. Katutasoon suunniteltiin myös liiketila.

– Näimme, että liiketoiminta, jonka kaava mahdollistaa, elävöittäisi korttelia. Halusimme sekoittaa toimintoja ja tehdä kohteesta mahdollisimman eläväisen, Kraama sanoo.

Suunnittelijat halusivat näkyviin omaperäistä ajattelua ja tuoreita ideoita. He toivat kaupunkikuvaan ja puurakentamiseen kolmiulotteisuutta muun muassa parvekkeilla. Rakennuksessa oli tärkeää ulko- ja sisätilan yhteys, jolloin opiskelijoilla on mahdollisuus jatkaa omasta asunnostaan sujuvasti yhteistiloihin ja parvekkeelle.

– Massoittelu on omalaatuista. Rikoimme laatikkoa vähän moniulotteisemmaksi.

Omaperäisyys näkyy myös perinteisen ja uuden yhdistelmässä. Ulkoseinissä vuorottelee kaksi erilaista puujulkisivua, mikä luo lämpimän ja kylmän valkoisen vuoropuhelua. Harjakatoilla on pyritty perinteikkyyteen ja moniulotteisuudella urbaaniin ja uudenlaiseen rakentamiseen.

– Lopputulos on hyvin erilainen kuin ensimmäinen luonnos. Halusimme yhdistää uudempaa teollisen puurakentamisen estetiikkaa perinteiseen, Kraama kertoo. – Helppo se on laatikkoa suunnitella. Kun päätimme, että ajatellaan "laatikon ulkopuolelta" saadaksemme uusia ajatuksia lopputulokseen, hyvähän siitä tuli, Kuokkanen pohtii.

Rakennustyöt on aloitettu Tampereella

Tampereen opiskelija-asuntosäätiö TOAS on ollut alusta ideakilpailussa mukana sillä ajatuksella, että

voittajatyö rakennetaan Tampereen Hervantaan. Suunnittelun edetessä rakennettava kohde on jonkin verran muuttunut voittajasuunnitelmasta, mutta rakennustyöt ovat aluillaan Tampereella ja elementtituotanto on aloitettu Kuhmossa.

Toasin hankekehitysjohtaja **Juhani Puhakan** mukaan loppukesästä olisi tarkoitus päästä asentamaan puumoduuleita kesän aikana tehtyjen perustusten päälle. Kun rakennus kootaan valmiista puumoduuleista, on valmiin rakennuksen kokoaminen huomattavasti nopeampaa kuin esimerkiksi betonitalon rakentaminen alusta asti. Valmista Toas Lumipuuta ollaankin ottamassa käyttöön jo ensi keväänä.

Kilpailun voittaneet suunnittelijat ovat hankkeen jatkosuunnittelussa tiiviisti mukana. Toas on halunnut kunnioittaa alkuperäistä suunnitelmaa ja tarjota suunnittelijoille mahdollisuuden olla hankkeessa mukana loppuun saakka.

- Luonnollisesti aina joudutaan tekemään jonkin verran muutoksia, lähinnä talousyhtälön ratkaisemiseksi. Mietimme, miten saamme aidosti kohtuuhintaista asumista ja suunnitelmasta ratkaisukelpoisen, Puhakka sanoo.

Lumipuun kohdalla muutoksia on tullut parvekkeisiin ja huoneistojakaumaan. Isojen lasitetujen parvekkeiden tilalle tulee niin sanotut ranskalaiset parvekkeet. Asuntoja on jonkin verran lisätty ja asuntojakaumaa tehostettu.

- Pyrkimyksemme on ollut säilyttää kokonaiskaupunkikuva mahdollisimman pitkälle kilpailutyön kaltaisena.

Ystävyyttä ja yhteisöllisyyttä

Rakennuksen nimi Lumipuu ei ollut mukana suunnittelussa kovin pitkään. Lumipuu saikin nimensä suunnittelun loppuvaiheilla, kun arkkitehtipiskelijat havainnekuvia tehdessään päätyivät lumimaisemaan ja talviaikaan. Parvekesyvennysten värinä on lämmin puu ja ulkoseinät ovat vaaleat, joten värityksestä tulee mieleen lumipeite. Kraama sai ajatuksen Lumipuusta, mikä yhdistää julkisivun värityksen ja rakennusmateriaalin.

- Nyt kun miettii, on siinä paljon yhteistä suunnitelman kanssa, Kuokkanen toteaa.

Kraama kertoo, että rakennuspuut kaadettiin ennen vanhaan aina

sydäntalvella, joten nimi liittyy sitä kautta myös puurakentamisen perinteeseen ja historiaan.

- Siitä syntyi semmoinen uudissana. Vaikkei lumipuu olekaan tyypillinen suomenkielinen sana, kaikki ymmärtävät, mitä se tarkoittaa.

Kuokkanen ja Kraama olivat tehneet suunnittelutyötä yhdessä jo aiemmin, joten kilpailutyökin eteni sujuvasti. Kun työ tehtiin parina, vastuuta ja työmäärää oli helpompi jakaa, mikä helpotti suunnittelutyötä.

- Meillä Eeron kanssa on kokemusta yhdessä tekemisestä. Saamme enemmän tehoja irti, kun tiedämme suunnilleen, mitä toinen ajattelee, Kraama sanoo.

Kuokkasen ja Kraaman suunnittelutyössä työmäärä ja osa-alueet jakautuivat luontevasti.

- On helpompi jakaa vastuuta, kun tietää kummalla on avuja johonkin asiaan enemmän kuin toisella. Ymmärsimme saman tien, mitä toinen ajoi takaa. Asiat soljuivat hyvin yhteen, Kuokkanen pohtii.

Opiskelijoille oli heti selvää, että he tekevät kilpailutyönsä yhdessä.

- Olemme tehneet aikaisemminkin useita kurssitöitä parina. Joku homma on todettu toimivaksi ja Aleksin kanssa on ollut kiva tehdä töitä. se on mielestäni pääasia. Kyllä työstä pitää nauttiakin, ei se ole vain koulua, Kuokkanen kiteyttää.

”Se opetti tavan, miten asiat tulee hoitaa”

Kraama on ollut suunnittelun edetessä mukana Toasin hankkeessa. Elämäntilanteen ja toisella paikkakunnalla asumisen vuoksi Kuokkanen joutui jäämään alkuvaiheessa jatkosuunnittelusta pois.

Kaunis puuelementti tulee olemaan näkyvillä myös Lumipuun sisätiloissa.
Kuva: Aleksi Kraama ja Eero Kuokkanen

– Tuli suurena yllätyksenä, että meitä pyydettiin suunnittelemaan itse hanketta. Virallisuuksien ja elämäntilanteeni vuoksi oma roolini ei ole ollut niin suuri kuin olisin halunnut. Onneksi Alekski on päässyt pitämään puoliamme alkuperäisen suunnitelman suhteen, Kuokkanen sanoo.

– Olen yrittänyt olla vahtikoirana ja pitää ideoistamme kiinni. Toisaalta olen yrittänyt mukauttaa niitä toteutuskelpoisiksi. Olen hankkeessa mukana arkkitehtisuunnittelussa projektisuunnittelijana. Olen pystynyt vaikuttamaan ihan mukavasti, Kraama sanoo.

Hän sai myös mahdollisuuden tehdä opinnäytetyönsä hankkeen muutosprosessista.

– Tosi paljon se on muuttunut. Minua kiinnosti se, kuinka arkkitehtuurisia ideoita on mahdollista viedä toteutukseen asti, ja mitä pitää ottaa huomioon, jotta se onnistuu.

Kilpailu antoi suunnittelijoille paljon eväitä tulevaisuutta ajatellen.

– Siitä oppi sellaisen tietynlaisen suunnittelutavan, miten asiat pitää hoitaa, jotta etenemme paikasta a paikkaan b. Jatkossa yritän poimia sieltä asiat, jotka vaikuttivat omaan tekemiseeni positiivisesti, Eero miettii.

– Olen kiitollinen siitä, että yliopistolla järjestetään tällaisia mahdollisuuksia ja tuodaan mukaan isoja toimijoita. Toivon, että vastedeskin opiskelijoille luodaan tällaisia mahdollisuuksia, Kraama sanoo.

Suunnittelijoista on mukava huomata, että puurakentaminen kiinnostaa.

– Hauskaa, miten tämäkin aihe aina tasaisin väliajoin nousee esille. Tällaiset kilpailut antavat motivaatiota opiskeluun ja vaikka ne ovat tosi raadollisia ja luovat vastakkainasetteluja opiskelijoiden välille, ne opettavat todella paljon, Kuokkanen sanoo.

Lumipuun rakennustyöt on jo aloitettu.
Kuva: Alekski Kraama ja Eero Kuokkanen

KUNINKAANTAMMEEN HALUTTIIN ISTUTTAA KORKEA MÄNTY

Aalto-yliopistossa arkkitehtuuria opiskeleva **Anastasia Luzina** suunnitteli yhdessä kolmen muun ryhmäläisen, **Matthias Fatteringerin, Mimma Tuomisalon** ja **Tamara Fajerin** kanssa asemakaavan, johon jokainen suunnitteli yhden talon. Luzinan suunnittelema korttelin keskellä sijaitseva tornitalo voitti kilpailun.

Luzinalla ei ollut heti selkeää ideaa, millainen suunnitelmasta tulisi, mutta kun sellainen kirkastui, se pysyi melko samana alusta loppuun saakka. Aalto-yliopistossa talot suunniteltiin Helsingin Kuninkaantammeen. Tiedossa oli alusta asti, että tontille ei todennäköisesti rakenneta mitään. Tämä loi suunnittelijoille entistä vapaammat kädet ja mahdollisti erikoisempienkin ideoiden suunnittelemisen.

Luzinan ideana oli luoda yhteisöllinen opiskelijatalo, joka on yhteydessä korttelin muihin taloihin. Ryhmässä suunniteltu asemakaava sisälsi kaksi erilaista pihaa, joista toisessa oli vehreä puutarha ja toisessa, lähempänä katuja enemmän yhteisiä asioita, esimerkiksi tapahtumatori ja pallokenttä.

Luzina keksi idean villasta, jossa opiskelijat elävät yhteisöllistä elämää erityyppisissä asunnoissa. Arkkitehtiopiskelijan suunnittelema talo koostuu kerroksen kokoisista asunnoista, joissa osassa on oma keittiö ja osa solutyyppejä, jolloin käytössä on yhteiskeittiö.

”Tärkeää olisi miettiä, millaista elämää opiskelija haluaisi”

Luzinalla ei ollut paljolti aiempaa kokemusta kilpailutyön tyyppisen kohteen suunnittelusta.

Hän oli suunnitellut aiemmin matalia puukohteita, mutta korkea puurakentaminen oli hänelle uutta. Kilpailun aihe, puurakentaminen on Luzinan mielestä jo itsessään melko uusi, mikä loi lisähaasteita kilpailutyön suunnittelemiselle.

– Yleisesti puurakentaminen on aika uusi teema. Suunnittelemisen oli todella haastavaa mutta mielenkiintoista. Työssä yhdistyi kaksi mielestäni mielenkiintoista asiaa, puurakentaminen ja opiskelija-asuminen. Itselleni opiskelijana teema oli todella kiinnostava.

Luzinan tornitalo yhdistyy käytävällä toiseen saman korttelin taloon, ja talojen kolmansista kerroksista pääse toisen talon yhteistiloihin käytävää pitkin. Yhteiset tilat huomioitiin talojen ulkopintojen värityksessä, ja yhteistilojen kerrokset ovat ulkoa eri värisiä kuin muut kerrokset.

Luzinan lähtöajatus olikin luoda yhteisöllistä opiskelija-asumista. Kilpailun ohjeissa mainittu yhteisöllisyys oli suunnittelijan mielestä hankala toteuttaa. – Mielestäni oli tosi vaikeaa tarjota yhteisöllistä asumista opiskelijoille, kun nykyään rakennetaan enemmän tosi tavallisia kerrostaloja, joissa on yksiöitä ja kaksioita eikä mitään muuta. Mielestäni oli tärkeää ehdottaa jotakin sellaista mitä ei ennen ole ollut tai ei ole kaikissa opiskelijataloissa.

Anastasia Luzina opiskeli kilpailuhetkellä ensimmäistä vuotta Aalto-yliopiston arkkitehtuurin maisteriohjelmassa.

Kuva: Anastasia Luzina

Yhteisöllistä asumista koko korttelin asukkaille

Opiskelija-asuntojen lisäksi kortteliin suunniteltiin muun muassa ravintola, kuntosali ja sauna, jotka on sijoitettu eri rakennuksiin. Tarkoituksena oli, että jokainen korttelin asukas pääsee kaikkiin tiloihin. Voittajatyön asunnoista avautuu näkymä puiselle terasille, mikä vahvistaa villa-tunnelmaa.

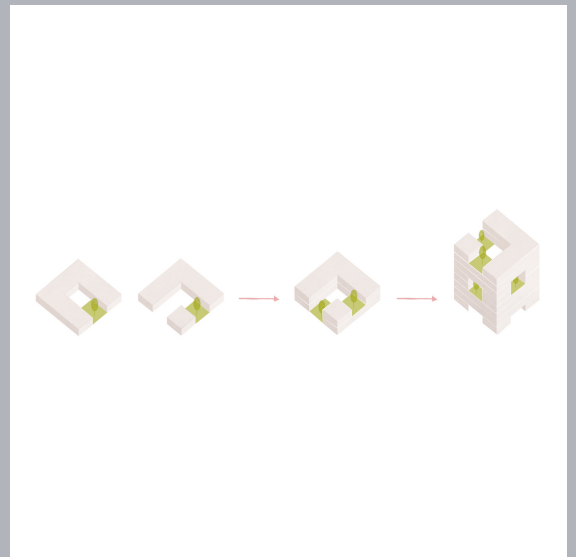
Kilpailutöillä oli jollain tapaa puuhun liittyvät nimet. Luzinan suunnitteleman rakennuksen työnimeksi tuli Mänty korkean ulkomuotonsa vuoksi.

Luzinan mielestä erityisen tärkeää oli luoda jotakin uutta.

– Mielestäni tässä oli tärkeää ehdottaa jotakin uutta eikä vain suunnitella kiva puurakennus. Mielestäni on tärkeää miettiä, millaista elämää opiskelija haluaisi. Omasta puolestani voin miettiä, millaista elämää itse haluaisin, Luzina kiteyttää.

Luzina suunnitteli taloonsa kerroksen kokoisia niin sanottuja villoja, jotka mahdollistavat yhteisöllisen asumisen.
Kuva: Anastasia Luzina

Teksti: Tinja Hokkanen
Kuvat: Anastasia Luzina

Kuva: Anastasia Luzina

Kainuun perukoilta kuljetetaan valmiita asuntoja ympäri Suomea

Kuvat: Minttu Kokko Teksti: Tinja Hokkanen

Puurakentaminen yleistyy kovaa vauhtia Suomessa. Kainuun laitamalla Kuhmossa sijaitsee tehdas, jossa tehdään suuri määrä puuelementtejä ympäri Suomen.

Puurakentamisen suosio kasvaa kovaa vauhtia Suomessa. Puuta on käytetty pitkään rakennusmateriaalina omakoti- ja pientaloissa, mutta enenevässä määrin puusta rakennetaan myös korkeita kerrostaloja. Esimerkiksi Joensuusta löytyy Suomen korkein, 14-kerroksinen puukerrostalo. Lighthouse-niminen talo on Opiskelija-asunnot Joensuun Ellin kohde, josta löytyy 117 asuntoa opiskelijoille.

Elementti Sampolla valmistetaan noin kymmenen tilaelementtiä viikossa. Kerrostalon valmistaminen kestää noin kymmenen viikkoa. Elementti Sampon toiminnassa on erittäin tärkeää, että kohteen suunnitelma on täysin valmis, kun elementtituotanto aloitetaan. Suunnitelmaa ei ole mahdollista muuttaa kesken tuotannon.

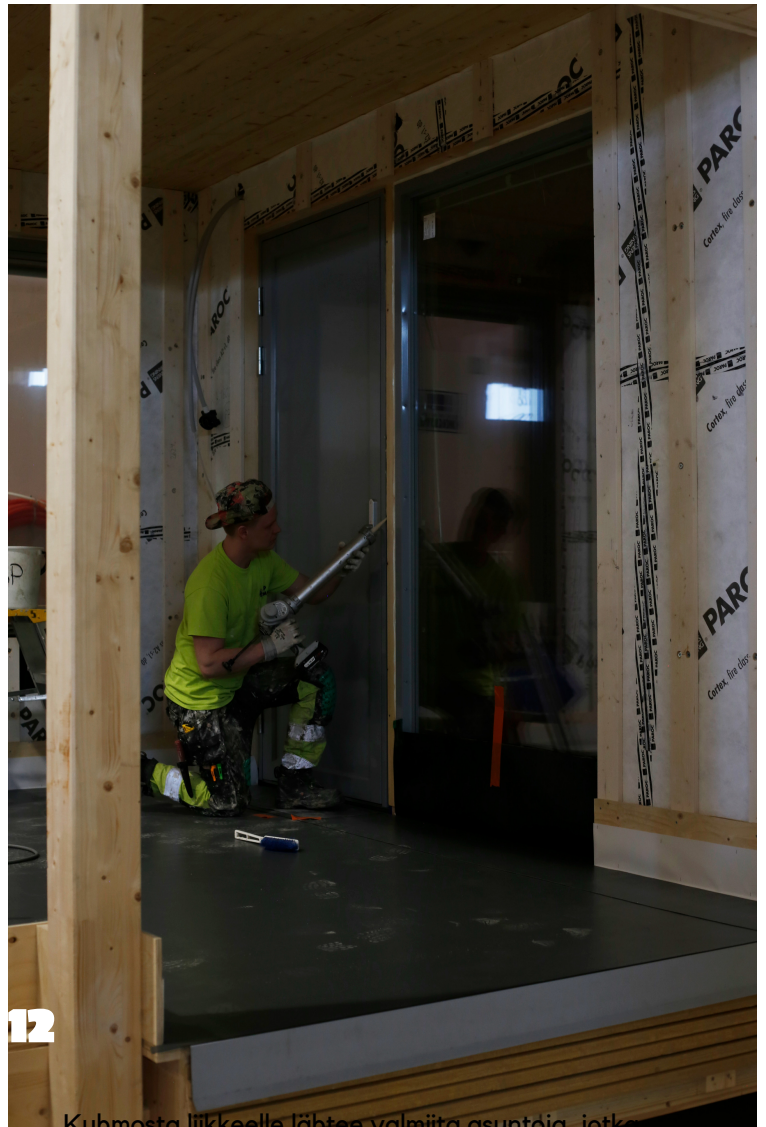
Elementti on tilaelementtiradalla alle kuusi työpäivää. Tuona aikana asunto saadaan valmiiksi ovia, sähköjä ja ikkunoita myöten.

Erityisesti opiskelija-asuntosäätiöt ovatkin ottaneet edelläkävijän roolin puukerrostalojen rakentamisessa. Ensimmäisen Tampereen opiskelija-asuntojen Toasin puukerrostalon asukkaat pääsivät muuttamaan Kauppiin valmistuneeseen puukerrostalokohteeseen kesäkuun alussa. Toasilla on rakenteilla seuraava puukerrostalohanke, Tampereen yliopiston arkkitehtiopiskelijoiden suunnittelema Toas Lumipuu. Seuraava suuri puurakentamisen hanke on jo pitkällä, ja uusista kohteista tehdään jo suunnitelmia.

Kuhmon tehtaalla tuotetaan valmiita asuntoja sisäpintoja, sähköjä ja kodinkoneita myöten. Elementit kuljetetaan rakennuspaikalle, jossa ne kootaan päällekkäin. Asunnot ovat valmiita elementtejä. Rakennuspaikalla tehdään vain perustukset, porrashuoneet ja katto.

Tampereelle rakentuvan Toas Lumipuun mallitilaelementti on tuotannossa. Asuinhuoneistosta luodaan aluksi mallielementti, jonka tilaaja saa halutessaan nähdä ja tarkistaa.

Tehtaalla elementti etenee vaihe vaiheelta tyhjästä huoneistosta valmiiksi asunnoksi. Osa-alueille on omat alueensa, joiden lähettäviltä löytyy kuhunkin vaiheeseen tarvittavat välineet.

Tampereella Toas Lumipuun rakennustyöt ovat käynnistyneet ja Hervannassa tehdään perustustöitä. Valmiit puumoduulit toimitetaan rakennuspaikalle loppukesästä, jolloin kerroksia aletaan kasata päällekkäin. Moduulien tuotanto on aloitettu Elementti Sampon tehtaalla Kuhmossa.

Kokonaisen kerrostalon toteuttamiseen menee kuudesta yhdeksään kuukautta.

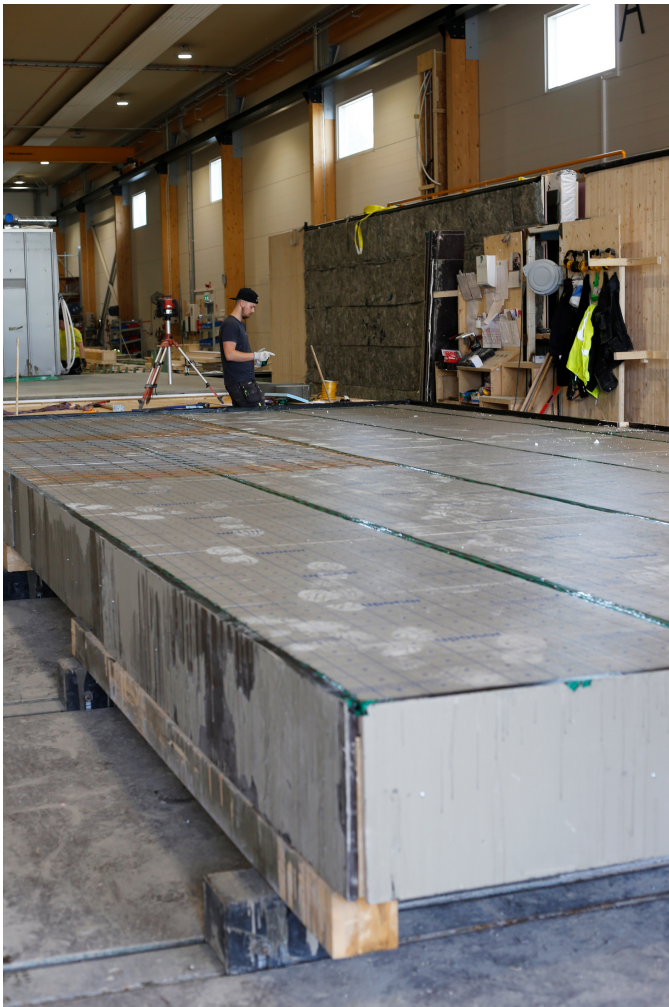

Heli Korte valmistelee pian maailmalle lähtevän asunnon seinää maalausta varten.

Elementtiradalla asunto tehdään valmiiksi seinäpintoja ja ikkunoita myöten.

Elementti Sampo Oy on Kuhmossa sijaitseva kerrostalotilaelementtien valmistaja. Elementti Sampon kanssa samalla alueella sijaitsee useita tehtaita, joista Elementti Sampolle toimitetaan muun muassa puuta ja ikkunoita. Suuri osa tehtaan käyttämästä puusta tulee sadan kilometrin säteeltä Elementti Samposta.

Elementti Sampo perustettiin vuonna 2015. Paikallinen CLT-elementtejä valmistava CrossLam kaipasi jatkojalostusta tuotteelleen. Ideaa pallolehtiin puolin ja toisin ja kantavaksi teemaksi nousi tilaelementtien rakentaminen.

Yhtä asuntoa tehdään elementtiradalla alle viikko.

Tähän mennessä Elementti Sampo on toimittanut yli 650 asuntoa ja yli 750 tilaelementtiä. Äskettäin Kuhmossa on alkanut Tampereelle nousevan Toas Lumipuun elementtien tuotanto.

Ari Piirainen sahaa
piirustusten mukaisia
esivalmisteltuja osia osaksi
tilaelementtejä.

Lähteet:

Elementti-Sampo,

Jari Kanerva

Tapani Tornberg

Kari Toikka

Sauli Ylinen

Valmis tilaelementti pakataan ja siirretään tehdashallista
Elementti Sampon pihamaalle odottamaan autokuljetusta
rakennuspaikalle. Kuhmosta lähtee kerralla noin kuusi asuntoa
liikkeelle kohti rakennuspaikkaa. Siellä elementit asennetaan
paikoilleen kokonaiseksi taloksi.

OPISKELIJOIDEN TOIVEITA JA YMPÄRISTÖÄ KUUNNELLEN

Puurakentamisen suosio on suuressa kasvussa ja erityisesti opiskelija-asuntoyhteisöt ovat ottaneet edelläkävijän roolin puukerrostalojen rakentamisessa. Tampereen opiskelija-asuntosäätiön Toasin ensimmäisen puukerrostalon asukkaat pääsivät muuttamaan Kauppiin valmistuneeseen puukerrostalokohteeseen kesäkuun alussa. Toasilla on rakenteilla seuraava puukerrostalohanke, Tampereen yliopiston arkkitehtiopiskelijoiden suunnittelema Toas Lumipuu. Seuraava suuri puurakentamisen hanke on jo pitkällä, ja uusista kohteista tehdään jo suunnitelmia.

Joensuussa Karelia-ammattikorkeakoulussa rakennustekniikkaa opiskeleva **Juho Manninen** muutti noin kaksi kuukautta sitten Opiskelija-asunnot Oy Joensuun Ellin vuonna 2019 valmistuneeseen Joensuun Lighthouse -tornitaloon. Lighthouse on Suomen korkein puukerrostalo. Hanke näkyi myös Mannisen opinnoissa, ja puurakentaminen on iso osa hänen koulutustaan.

- Tämä talo oli iso juttu meillä Kareliassa. Mielestäni puun hyödyntäminen kerrostaloissa on hyvää kehitystä, ja puun merkitys näkyy opinnoissamme muun muassa puurakentamisen kursseina, Manninen sanoo.

Manninen on kuukauden Lighthouseessa asumisen jälkeen hyvin vakuuttunut. Viihtyisyys kotona onkin Mannisen mielestä yksi tärkeimmistä tekijöistä, kun uuden asunnon etsiminen on ajankohtaista.

- Kaksioni pohjaratkaisu on miellyttävä ja aamupäivän ja illan aurinko paistavat sopivasti asuntooni. Onhan tämä insinöörin taidonnäyte koko talo, kuka täällä ei haluaisi asua, Manninen pohtii naurahtaen.

Hänen mielestään puutalon etuja ovat hyvä akustiikka ja ympäristöystävällisyys. Lighthouse on todella hiljainen, ja Mannisen asuntoon kuuluu lähinnä talossa suhaava pikahissi.

- Lighousenkin puutavara tuli suureksi osaksi läheltä Varkauden tehtaalta ja talon runkohan on hiilinielu itsessään. Talon ekologisuus on monelle tärkeä tekijä asuntoa valitessa.

Joensuussa sijaitsee Suomen korkein puukerrostalo, Joensuun Lighthouse. Kuva: Minttu Kokko

Toasin toiminnassa opiskelijoiden tarve ympäristöystävälliseen rakentamiseen ei suoraan näy. Hankekehitysjohtaja **Juhani Puhakan** mukaan ratkaisevin tekijä on raha.

- Opiskelijoiden ympäristötietoisuus näkyy jätteiden lajittelussa ja energiankulutuksessa. Meillä näkyy ympäristötietoisuus todella vähän suoraan asuntoja koskevissa toiveissa.

Helsingin seudun opiskelija-asuntosäätiö Hoas kartoittaa asukkaidensa ja mahdollisten tulevien asukkaidensa toiveita tasaisin väliajoin. Esimerkiksi lukiolaisille tehdään kyselyitä, joissa

selvitetään heidän toiveitaan tulevaisuuden asumisen suhteen. Hoasin kiinteistöjohtajan **Kim Lindholmin** mukaan on nähtävissä selkeä kehitys siinä, että opiskelijat haluavat asua yksin, ja soluasuntojen suosio on selkeästi laskussa.

Toisena suurena asiana esiin nousee ympäristöekologisuus. Yksi merkittävistä ympäristöön vaikuttavista asioista on rakentaminen. Lindholmin mukaan Hoas voi huomioida rakentamisen ympäristövaikutukset ensinnäkin energiavalinnoilla. Toinen iso asia on puun käyttäminen rakentamisessa.

– Meillä on hyvin tiedostava asiakaskunta ja teemme tulevaisuutta heitä varten.

Puun käyttö erityisesti opiskelijataloissa kasvaa, ja opiskelija-asuntosäätiöt ovat ottaneet suuren askeleen puurakentamisessa. Toas teki kaksi vuotta sitten linjauksen, että kaikki uudiskohteet tarkastellaan puurakenteisina. Jokaisen uuden hankkeen kohdalla siis selvitetään ensin mahdollisuuksia rakentaa ne puusta.

Puu ei kuitenkaan aina sovi materiaaliksi, ja yksi iso vaikuttava tekijä on raha. Toasin toimitusjohtaja **Kirsi Koski** kertoo, että kohteiden kohdalla mietitään, onko rahallinen panostus sen arvoinen, että kohde kannattaa tehdä puusta, vaikka se tulisi hieman kalliimmaksi kuin esimerkiksi betonirakenteinen rakennus.

– Mitään prosenttimääriä emme ole kirjanneet ylös, että kuinka moni kohteistamme tulisi rakentaa puusta. Olemme linjanneet, että kaikki uudiskohteet tarkastellaan puurakenteisina, ja sen lupauksen voimme pitää.

Lighthousessa asuva Juhon Manninen viihtyy talossa. Kotiin paistava iltaurinko ja talon hiljaisuus tekevät asumisesta miellyttävää.

Kuva: Minttu Kokko

Kosken mukaan Toasin tavoitteena on kasvaa kestävästi ja tarjota opiskelijoille kohtuuhintaista asumista, joka täyttää heidän toiveensa muun muassa ympäristöasioiden suhteen.

Joensuussa puurakentamisen vaihtoehtoon tartuttiin, kun Itä-Suomen yliopistossa tapahtui suuria muutoksia. Savonlinnan kampus siirtyi Joensuuhun, joten Joensuun opiskelija-asunnot Joensuun Elli Oy alkoi suunnitella uutta, korkeaa opiskelijataloa. Joensuun Lighthouseen nousi 14 kerrosta ja se on Suomen korkein puukerrostalo.

– Meillä tuli hirveä tarve rakentaa paljon uusia opiskelija-asuntoja, kun Savonlinnan kampus siirtyi Joensuuhun. Joensuu on tällainen metsä- ja puukaupunki, joten halusimme tuoda kaupunkiin merkittävän puurakentamiskohteen, kertoo Joensuun Ellin toimitusjohtaja **Jarmo Ojalainen**.

Joensuussa sijaitsee myös aiemmin rakennettu, Suomen suurin yksittäinen puurakennus, Joensuu-areena. Joensuun Ellillekin puurakentaminen oli jo ennestään tuttua matalampien kohteiden osalta.

– Nyt menimme vain entistä suurempiin korkeuksiin, Ojalainen sanoo.

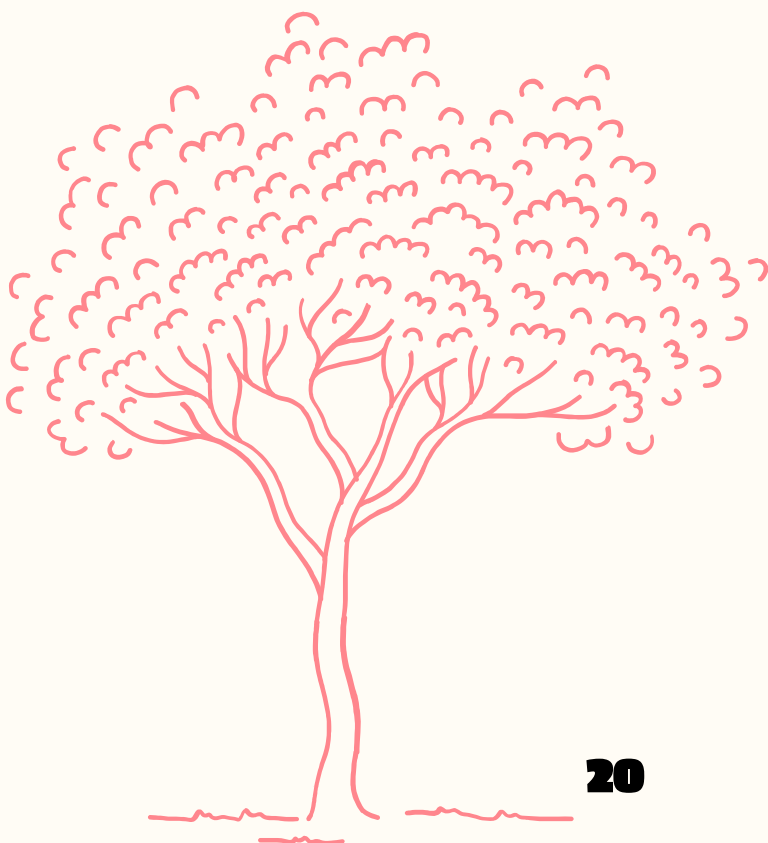
Opiskelija-asuntoyhteisöjen edustajat näkevät puussa rakennusmateriaalina paljon hyötyjä. Ekologisuutensa ja ympäristöystävällisyytensä lisäksi puu luo muun muassa hyvän akustiikan.

– Puussa on jotakin pehmeää ja miellyttävää, sanoo Lindholm.

Ojalaisen mukaan puutalot ovat myös turvallisia sprinklauksen ansiosta.

Toasin mukaan opiskelija-asuntoyhteisöt ovat puurakentamisen edelläkävijöitä, ja niillä on oma vastuunsa puurakentamisen eteenpäin viemisessä.

– Menemme samaan suuntaan yleisen kehityksen ja arvomaailman kanssa. Olemassaolomme oikeutus on se, että olemme houkuttelevia ja teemme sellaista, mikä kiinnostaa opiskelijoita, Koski kiteyttää.

KIITOKSET

ara

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet

Tämä julkaisu on ympäristöministeriön puurakentamisen ohjelman tilaama ja rahoittama. Julkaisun ovat toteuttaneet Tampereen yliopiston rakennetun ympäristön innovaatioalusta CoreLab, Suomen opiskelija-asunnot SOA ry sekä Tampereen yliopiston journalistiikan opiskelijat Tinja Hokkanen ja Minttu Kokko.